

نعمت‌الله شهرتی نالینی

بسمه تعالی

در تحصیل و حراست معرفت‌های علمی و ادبی خود کوشا باشیم.

بخش خطی کتابخانه مرکزی، گنجینه ارزشمندی از کتاب و اسناد خطی و عکس و فیلم است که در زیر به طور فشرده فهرست‌وار جهت اطلاع پژوهندگان عزیز به آنها اشاره میگردد:

برای این مرکز علاوه بر اینکه خود شامل برخی از نفیس‌ترین و قدیمی‌ترین و نایاب‌ترین نسخ خطی است، از مجموعه‌های نفیس کتابخانه‌های مختلف ایران و مجموعه‌های شخصی و نسخه‌هایی که در کشورهای خارج موجود است نیز فایده‌مند و عکس تهیه گردیده و در دسترس استناد محققان قرار دارد. گنجینه‌های خطی این مرکز شامل ۱۰۰۴۵ نسخه است و ۳۸۷۲ نسخه نیز از دانشکده‌های حقوق و ادبیات و پزشکی و الهیات در اختیار این مرکز قرار گرفته که با احتساب ۳۰۰ نسخه لغت‌نامه دهخدا جمعاً به بیش از سیزده هزار نسخه میرسد. و از گنجینه‌های داخل و خارج کشور ۶۱۷۱ نسخه عکس در کتابخانه موجود است.

در این کتابخانه نشریه‌ای جهت معرفی نسخه‌های خطی بنیاد گرفته که اکنون مجلد ۱۱ و ۱۲ آن زیر چاپ است و در آنها ۲۴۸ مقاله گنجانده شده است. همچنین نشریه کتابداری این مرکز، آموزش کتابداری را در ابعاد مختلف مورد طرح قرار داده است. علاوه بر آن برای نسخه‌های خطی مرکز اسناد مجموعه‌های فهرستی توسط دانشمند و محقق محترم استاد محمد تقی دانش پژوه فراهم شده است که مجلد ۱۷ آن زیر چاپ است و در خصوص گنجینه‌های دیگر نیز ۳ مجلد توسط ایشان تهیه شده است. جهت معرفی تصاویر تاریخی موسوم به (بیوتات) که بنیانگذار آن مرحوم محبوبی اردکانی است به پیشنهاد آقای دکتر اسماعیل حاکمی، آقای قاسم صافی در ترتیب و تکمیل آن همت مصروف داشته‌اند و فوق‌العاده مورد مراجعه و نیاز است.

منابعی که در موضوعات مختلف از علوم و هنر و ادب نگهداری میگردد از نظر نفاست و گاهی قدمت از ارزش فوق‌العاده‌ای برخوردار است که در زیر به نمونه‌هایی اشاره می‌رود: این واحد از نظر قرآنها خطی بسیار غنی است و علاوه بر نمونه‌های خطی قرآن که از جهت تذهیب و زیبایی کسب نظیر است تفاسیر و ترجمه‌هایی نیز چون تفسیر سیاری از سده ۱۲ و

علی قمی سنه ۱۰۶۷ و محمد لاهیجی سنه ۱۰۷۵ در این گنجینه موجود است.

در کلام: کتاب التعلیق العراقي از سدیدالدین محمود صمصمی سنه ۱۲۷۸ و المهیته.

در فقه و اصول: شرح تهذیب علامه حلی از فخرالدین محمدحلی سنه ۷۱۶ و همچنین کشف الاسرار.

در فلسفه: رسائل فلسفی ابن سینا و فارابی و منطقی فارابی.

در مذاهب: شیخه‌های زیدی و برخی متون دیگر از جمله اوستا.

در ریاضیات: رسائل ریاضی بیرونی و آثار ریاضی طوسی سنه ۶۹۵.

در پزشکی: تفسیر مقالات جالینوس از سده ۷ و ۶ و همچنین الجوامع جالینوس و الحشایش دیستوریدوس با متن یونانی و ترجمه عربی و فارسی.

در تاریخ و جغرافیه: زبدة التواریخ کاشانی و جملع التواریخ رشیدی.

در کشاورزی و دامداری: کتاب نفیس مفاتیح الارزاق باخط بسیار خوش‌شکسته از محمد یوسف نوری و الفلاحات یونیوس اباطیوس.

در شعر و ادب: یوسف و زلیخای جامی کتابت سده دهم هجری و منطق الطیر عطار نیشابوری. این کتابخانه از نظر مرقات و کتب نفیس خطی روضه دلگشائی است که از اشجارو ریاحینی چون لؤلؤ و مرجان ملو و مشحون است و خطوطی بسیار ارزشمند از خطاطان معروف از جمله عبدالنجید درویش، میرعماد، میرزا غلامرضا و دیگران در آن موجود است.

مجموعه بسیار نفیسی از جنگ‌های نیز در گنجینه خطی موجود است که می‌توانید در این ارتباط و اطلاع از گنجینه‌های دیگر تحت عنوان سه جنگ خطوط دانشمندان ایرانی به نشریه کتابداری دفتر هفتم از انتشارات کتابخانه مرکزی مراجعه فرمائید.

رسالت تأمین و غنای فرهنگی کشور امری حیاتی است:

گنجینه‌های موجود از عوامل ارزشمند آن محسوبند که امید است با همکاری اهل علم و ادب توجه و مذاقه بیشتری در این امر صورت گیرد، پس از پیروزی انقلاب اسلامی شکوهمند ایران از طریق جهاد دانشگاهی کتابخانه مرکزی کوششی ارزنده در زمینه نگاهداری و بهداشت آنها به عمل آمده است، با شروع جنگ خددام کافر علیه ملت مظلوم ایران و محاصره اقتصادی ابر جنایتکار بزرگ، این مرکز در کنار مبادلات فیلم و عکس و دسترسی به نمونه‌ها دچار مشکلاتی شد که در این باب نیز سعی گردید جهت حرکت بسوی خود کفائی باشد.

نسخه‌های خطی که موارث ارجمند این ملت است بسیاری در مجموعه‌ها و کتابخانه‌های شخصی نگاهداری میشوند. شناخت و ترجمه آنها نیز امری ارزنده و لازم است و امید است غفلت از این موارث بسیار زیانبخش خواهد بود. با پوزش از اساتید اهل فن نظر به ضیق وقت بطور کامل بخش خطی معرفی نشده است. انشاء الله در شماره بعدی بتفصیل توضیح داده خواهد شد.